

FTAMP 06.56.31

<https://doi.org/10.63051/kos.2024.3.271>*¹Байрам А. ²Нуржаева А. М. ^{1, 2} Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан
E-mail: ¹asselkarabassova@gmail.com, ²a.n.6180083@list.ru

СИ ЦЗИНЬПИН ДӘУІРІНДЕГІ ҚЫТАЙДЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ СТРАТЕГИЯЛАРЫ

Аңдатпа. Си Цзиньпин тұсында Қытай өзінің ішкі нарығын нығайтуға және әлемдік ықпалын арттыруға бағытталған экономикалық саясатында елеулі өзгерістерге ұшырады. Бұл қайта құрулар экономиканы жаңғыртуға және оның жаһандық сын-қатерлерге төзімділігін нығайтуға көмектескен стратегиялық бастамаларды қамтиды. Бұл мақалада Қытайдың Си Цзиньпин тұсында экономикалық тұрақтылықты, инновацияларды және елдің жаһандық ықпалын арттыру үшін экономикалық даму стратегиялары қарастырылады. Жұмыстың басты мақсаты – негізгі экономикалық стратегияларды және оларды сәтті жүзеге асыруға ықпал ететін факторларды талдау. Зерттеу әдістеріне ресми құжаттар мен стратегиялық жоспарлардың мазмұнын талдау, мәліметтердің сапалық және сандық талдауы, Қытайдың экономикалық саясатын зерттеудің салыстырмалы тарихи тәсілі жатады. Зерттеудің негізгі міндеттері Қытайдың осы кезеңдегі экономикалық саясатының негізгі бағыттарын анықтау, экономиканы жаңғырту процесіндегі мемлекеттік басқарудың рөлін талдау, технологиялық өзін-өзі қамтамасыз ету саясатын зерттеу және осы стратегиялардың ұзақ мерзімді экономикалық өсуге әсерін бағалау болып табылады. Зерттеудің жаңалығы Си Цзиньпин дәуіріндегі басқару мен технологиялық тәуелсіздікке баса назар аударып, академиялық әдебиеттерде бұған дейін жеткілікті көңіл бөлінбеген экономикалық стратегияларды жүйелі талдауда жатыр. Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, мемлекеттік дамуды басқару, инновацияларға мән беру және жоғары қосылған құны бар өндіріске көшу Қытайдың экономикалық моделінің табысты болуының негізгі факторларына айналды. Бұл стратегиялар Қытайға жоғары технология, тұрақты даму және әлемдік аренада өз орнын нығайту саласында айтарлықтай табысқа жетуге мүмкіндік берді.

Алғыс: Бұл зерттеуді Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Ғылым комитеті қаржыландырған (Грант №АР 19677768)

Кілт сөздер: Қытай, Си Цзиньпин, экономикалық стратегия, технологиялық тәуелсіздік, тұрақты даму, «Қытайда жасалған 2025», инновациялар, мемлекеттік басқару, кедейлікті жою.

Кіріспе

Қытай басшыларының әрбір жаңа буыны елдің болашақ дамуының бағдарын белгілейтін өзіндік ерекше белеске ие. Билікке келу алдыңғылардың бағытын жалғастырумен ғана емес, ұлттық саясаттың бағдарына айналған жаңа идеяларды енгізумен де қатар жүреді. Қытай Халық Республикасының басшысы болған Си Цзиньпин де бұл ережеден тыс қалған жоқ. Оның билігінің негізі Қытай ұлтының ұлы жаңғыруы туралы «Қытай арманы» тұжырымдамасы болды, бұл оның ұмтылысы мен саяси бағдарламасын айқын көрсетеді. Си Цзиньпин өзінің саяси, экономикалық және мәдени ықпалын әлемдік аренада нығайтуға ұмтылуында Мао Цзэдунның риторикасын белсенді пайдаланып, өзін «ұлы штурман» бейнесімен байланыстырады. Бұл қадам Қытайды жаһандық дипломатия мен мәдениеттің орталығы ретінде көрсетуге деген ұмтылысын ғана емес, сонымен қатар өзінің билігін

нығайтуға, заманауи әлем жағдайында алдындағы көшбасшылардың саяси бағытын жалғастыру әрекетін де көрсетеді.

XXI ғасырдың басында Қытай Халық Республикасы тарихи дамуының жаңа кезеңіне қадам басты, жаһандық аренада өзінің экономикалық және саяси ықпалын нығайтуға ұмтылды. 2012 жылы Си Цзиньпин билікке келгеннен кейін ел экономикалық өсуді жеделдетуге, халықтың өмір сүру деңгейін көтеруге және ұлттық қауіпсіздікті нығайтуға бағытталған бірқатар ауқымды реформалар мен стратегиялық бастамаларды жүзеге асыра бастады. Си Цзиньпиннің бұл саясаты Қытайдың ұзақ мерзімді мақсатын – «қытай ұлтының ұлы жаңғыруын» қамтамасыз етуге және оны халықаралық аренада жетекші күшке айналдыруға бағытталған.

Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, экономикалық модернизацияға кешенді көзқарас Қытайға күшті жаһандық ұстаным мен ұзақ мерзімді тұрақты өсуді қамтамасыз етіп, технологиялық өзін-өзі қамтамасыз етуді құруға және халықаралық ықпалды арттыруға көмектесті.

Берілген мақаланың мақсаты – Си Цзиньпин дәуіріндегі Қытай Халық Республикасының экономикалық даму стратегияларын зерттеу және осы стратегиялардың табысты жүзеге асуына ықпал еткен негізгі факторларды анықтау. Зерттеу аясында осы кезеңдегі экономикалық саясаттың негізгі бағыттары, атап айтқанда, инновацияларға баса назар аудару, ішкі нарықты нығайту және экономикалық тұрақтылықты арттыру мәселелері қарастырылады. Бұл стратегияларды түсіну олардың жаһандық экономикалық үрдістерге де, Қытайдың ішкі дамуына да ұзақ мерзімді әсерін бағалау үшін маңызды.

Зерттеу материалдары мен әдістері

«Қытайдың Си дәуіріндегі экономикалық даму стратегиялары» атты зерттеуде Си Цзиньпин тұсындағы Қытайдың экономикалық саясатын жан-жақты талдау үшін әдістемелік тәсілдер жиынтығы пайдаланылды. Қытайдың экономикалық саясатының негізгі бағыттарын талдау Қытайдың ішкі нарыққа деген көзқарастарының өзгеруіне, сондай-ақ жаһандану мен технологиялық прогрестің жаңа сын-қатерлеріне бейімделуге бағытталған. Си Цзиньпиннің ресми құжаттарының, стратегиялық жоспарларының және сөйлеген сөздерінің мазмұнын талдау ҚХР экономикалық саясатының идеологиялық және практикалық негіздерін терең түсінуге мүмкіндік берді. Бесжылдық жоспарлар, «Белдеу мен жол», «Қос айналым» сынды бастамалар, олардың ел экономикасының серпініне тигізетін әсері жіті зерделенді. Деректердің сапалық және сандық талдауы жүзеге асырылып жатқан экономикалық стратегиялардың тиімділігі мен тұрақтылығын егжей-тегжейлі түсінуге мүмкіндік берді. Құрылымдық талдау қарастырылып отырған кезеңде Қытайдың экономикалық дамуына әртүрлі факторлардың әсерін зерттеуге кешенді түрде қарауға мүмкіндік берді. Деректерді жүйелеу нәтижесінде Си Цзиньпин тұсындағы қытайлық экономикалық модельдің негізгі үрдістері мен табысты факторлары анықталды.

Жоғарыда аталған зерттеу әдістерін біріктіру Қытайдың Си дәуіріндегі экономикалық даму стратегияларына жан-жақты және терең талдау жасап, елдің экономикалық трансформациясын және оның әлемдік экономикамен өзара әрекеттесуін жан-жақты түсінуді қамтамасыз етті.

Талқылау

1978 жылы реформалар мен ашықтық саясаты енгізілген сәттен бастап, Қытай режимінің заңдылығын қамтамасыз етудің негізгі элементі экономикалық жетістіктер болды. Партияның XIX съезінің баяндамасында «даму партияның бірінші кезектегі міндеті» деп көрсетілген, бұл Дэн Сяопиннің «даму – бұл талассыз ақиқат» (发展才是硬道理) деген сөздерін еске салады (www.english.www.gov.cn, 09.09.2023). Сулмаан Хан Қытайдың

экономикалық саясатының өзгерістерге ұшырағанын және әртүрлі тұлғалардың басшылық қызметтерді атқарғанын атап өтсе де, Қытай Коммунистік партиясының басты мақсаты өзгеріссіз қалғанын айтады. Қазіргі Қытай стратегиясы экономикалық дамуды басымдық ретінде көрсетіп, оның мемлекет мүддесінде маңызды рөл атқаратынын ерекше атап өтеді (Khan, 2018).

Қытай басшыларының әрбір буынында елді дамудың жаңа кезеңіне бағыттайтын негізгі кезеңдер анықталады. Бұл алдыңғы буындардың стратегияларын жалғастыруды ғана емес, сонымен қатар жаңа идеяларды енгізуді де қамтиды. Си Цзиньпин бұл тұрғыда ерекшелік емес: оның билік ету кезеңі «қытай ұлтының ұлы қайта өрлеуі» туралы «қытай арманы» тұжырымдамасымен белгіленді, бұл оның саяси бағдарламасын көрсетеді.

Дегенмен, көшбасшыларды «буындарға» бөлу тұжырымдамасы мен биліктің сабақтастығы Қытай Коммунистік партиясының ресми тарихнамасы мен үгіт-насихатында құрылған құрылымдар болып табылады. Зерттеуші Е. Н. Румянцев Хуа Гофэн, Ху Яобан және Чжао Цзыян сияқты тұлғалар бұл схемаға сәйкес келмейтінін атап өтіп, бұл тәсілдің саяси астары бар екенін көрсетеді (Rumyantsev, 2017).

Си Цзиньпиннің ресми философиясы, 2017 жылы Коммунистік партияның XIX съезінде Қытай Конституциясына енгізілген, «Қытай спецификасымен жаңа дәуірдегі социализм туралы Си Цзиньпин идеялары» деген атауға ие болды. Бұл тұжырымдама Дэн Сяопиннің экономикалық реформаларының негізгі жетістіктерін қамтығанымен, «жаңа дәуір» термині өткен саяси кезеңмен айтарлықтай айырмашылық бар екенін көрсетеді. «Си Цзиньпин идеялары» болашақ социализм бағытын айқындаудағы оның рөліне және қазіргі дәуір жағдайларына бейімделген даму әдістеріне назар аударады. Бұл тек экономикалық саясатты жалғастыруды ғана емес, сонымен қатар мемлекеттік бақылауды күшейту мен орталықтандырылған басқаруды жаңа деңгейге шығаруды қамтиды (www.news.cgtn.com, 09.09.2024).

Қытай мен Дүниежүзілік банктің бірлескен «China 2030» есебінде Қытайдың нарықтық экономикаға өтуді аяқтауы үшін реформалардың қажеттілігі атап өтіледі, бұл жер қатынастары, еңбек нарығы және кәсіпорындар сияқты салалардағы өзгерістерді қамтиды. Негізгі назар жеке секторды нығайтуға, бәсекелестік пен инновацияларды ынталандыруға, сондай-ақ тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету арқылы тұрақты өсуге бағытталған. Бұл мақсаттар Спенс пен Гарреттің теориялық көзқарастарымен үйлеседі (Spence, 2011), олар экономикаға жаһандық жағдайларға бейімделуге мүмкіндік беретін теңгерімді өнеркәсіптік саясат пен инновацияларға инвестициялардың маңыздылығын атап өтеді.

Алайда, Си Цзиньпиннің басшылығымен Қытай нарықтық модельден бас тартып, мемлекет бақылауындағы экономикалық даму үлгісін таңдады. Бұл стратегияның маңызды бөлігі 2017 жылы ҚКП 19-шы ұлттық съезінде ұсынылған екі кезеңді даму жоспары болып табылады. Бұл жоспар 2020–2050 жылдар аралығын қамтиды, бірінші кезеңде экономиканы жаңғыртуға, екіншісі жаһандық ықпалы бар мемлекет мәртебесіне қол жеткізуге бағытталған. Бұл көзқарас Линдбломның (Lindblom, 1977) идеяларымен сәйкес келеді, ол мемлекеттің экономикалық өсуді реттеудегі және дамудың драйвері бола алатын негізгі салаларды қолдаудағы маңызды рөлін атап көрсетеді.

Осылайша, Си Цзиньпиннің мемлекеттік реттеуге бағытталған стратегиясы тұрақты дамуды қамтамасыз етуде мемлекеттің қатысуының маңыздылығын мойындайтын ұлттық экономикалық өсудің заманауи теорияларының шеңберіне сәйкес келеді. Қытай мысалында көрсеткендей, стратегиялық жоспарлауда мемлекеттің рөлін күшейту бәсекеге қабілеттілікті арттыру және жаһандық ықпалға қол жеткізудің маңызды құралы бола алады, бұл Портердің (Porter, 1990) жұмысымен расталады, бұл нарықтағы бәсекелестік артықшылықтардың мемлекеттің экономикалық стратегиясында маңыздылығын көрсетеді.

Сын-қатерлер мен сыртқы қысым

Си Цзиньпин билігі кезінде Қытай халықаралық сахнада оның экономикалық саясатына әсер еткен бірқатар қиындықтарға тап болды. Негізгі қиындықтардың бірі шетелдік серіктестердің, әсіресе Америка Құрама Штаттарының сауда қысымы болды. 2018 жылы Қытай мен Америка Құрама Штаттары арасында басталған сауда соғысы Қытай тауарларының Америка нарығына қол жеткізуін айтарлықтай қиындатты. АҚШ әділетсіз сауда тәжірибесі, кибер тыңшылық және зияткерлік меншікті бұзу туралы айыптауларға жауап ретінде қытайлық тауарларға жоғары баж салығын енгізді. Бұл сонымен қатар Huawei және ZTE сияқты қытайлық технологиялық компанияларға қарсы бірқатар санкциялардың енгізілуіне әкелді. Атап айтқанда, Huawei американдық технологияларға, соның ішінде бағдарламалық жасақтама мен жартылай өткізгіштерге қол жеткізуден айырылды, бұл смартфондар мен 5G желілеріне арналған жабдықты өндіруді қиындатты (Smith, 2020: 345-368; Thompson, 2021: 29-45).

Бұл шаралар Қытайды жаһандық сауда мен технологиялық тәуелділікке деген көзқарастарын қайта қарауға мәжбүр етті. Қытайдың стратегиялық жауабы үкіметтің «Қытайда жасалған 2025» бағдарламасында көрсетілген технологиялық тәуелсіздік саясатын күшейту болды. Бұл бағдарламаның негізгі мақсаттарының бірі 2025 жылға қарай жоғары технологиялық компоненттерді өндіруде өзін-өзі 70% қамтамасыз ету болып табылады, бұл сыртқы қысым мен санкцияларға тікелей жауап болды (Chen, 2019: 13-28). Қытай жартылай өткізгіштер және басқа да маңызды технологиялар сияқты салалардағы отандық мүмкіндіктерді дамытуға баса назар аударуда.

Бұған қоса, санкциялар қытайлық компаниялардың нарықтар мен технологияларға қол жеткізуін шектеп қана қоймай, Қытайдың жасанды интеллект және кванттық есептеулер сияқты жоғары технологиялық салаларда көшбасшы болу жоспарларына қауіп төндіретінін атап өткен жөн. Бұған жауап ретінде Қытай үкіметі ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарға инвестицияны белсенді түрде арттыруда, бұл қытайлық компанияларға өз технологияларын дамытуға мүмкіндік берді. Мысалы, Huawei санкцияларға қарамастан, 5G технологияларын дамытуда көшбасшылардың бірі болып қалуда, бұл Қытайдың сыртқы сынақтарға бейімделу қабілетін көрсетеді. Қытайдың Си Цзиньпин дәуіріндегі стратегиясы халықаралық нарықтардағы қатысуын күшейту мен сыртқы экономикалық қысымға бейімделу қажеттілігі арасындағы күрделі теңгерім болып табылады. Сауда соғыстары мен санкциялар сияқты қиындықтар Қытай экономикасының күшін сынап қана қоймай, оның негізгі секторлардағы үлкен автономияға айналуын ынталандырды. Бұл тәжірибе жаһандық өзгерістер жағдайында икемділік пен стратегиялық жоспарлаудың маңыздылығын көрсетеді.

Си Цзиньпин атап өткендей, бұл қиындықтарды жеңудің кілті Қытай экономикасының «жаңа қалыпты жағдайға» [新常态] көшкенін кеңінен мойындауда жатыр. Бұрынғыдай жоғары жылдамдықты өсімге сүйенетін дәуір аяқталды; енді экономикалық өсудің орташа-жоғары жылдамдықтағы деңгейі қалыпты болуы тиіс. Бұл Қытайдан экономикалық стратегиясын түзетуді талап етеді. 2014 жылы өткен Орталық экономикалық жұмыс конференциясында Си жаңа жағдайда «экономиканы қайта құрылымдау ауыр, бірақ сөзсіз» болатынын ескертті. Ол кадрларды бұл қайта құрылымдау Қытайдың «дамыған, жақсы құрылымдалған және еңбек бөлінісі күрделірек» болатын «жаңа даму кезеңінің» [新发展阶段] бастамасы болатынына сендірді (XI, 2017).

Бұл жаңа кезең Қытайдың экономикалық моделін жаңартуға бағытталған және елдің жаһандық экономикада жоғары қосылған құнды секторларда көшбасшы ролін атқаруын қамтамасыз етуге бағытталған. Си Цзиньпиннің бұл көзқарасы Қытай экономикасын ұзақ мерзімді тұрақты өсімге бейімдеуді көздейді, әрі өндірістік құрылымды жетілдіру мен экономикалық дамудың сапасын арттыруды мақсат етеді.

Си Цзиньпиннің экономикалық стратегиясының басым бағыттары

Си Цзиньпин дәуіріндегі Қытайдың экономикалық және технологиялық стратегиясы елдің ұзақ мерзімді өсуі мен тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған күрделі және көп деңгейлі жоспар болып табылады. Соңғы онжылдықтарда Қытай ішкі және халықаралық деңгейде жаңа сын-қатерлермен бетпе-бет келді, оның ішінде экономикалық өсудің баяулауы, сауда серіктестерінің қысымы және технологиялық жаңғыртудың қажеттілігі. Осы мәселелерді шешу үшін Қытай басшылығы төрт басым бағытты айқындады, олар экономиканы трансформациялаудың негізіне айналды:

1. Мемлекет басшылығымен даму

Си Цзиньпин тұсындағы Қытай экономикасын дамыту стратегиясының негізгі элементі – мемлекеттің басшылығымен және белсенді қатысуымен жүзеге асырылатын басқару моделі. Бұл тәсіл Қытайдың экономикалық жетістіктерін нығайту және елдің дамуын ұзақ мерзімді стратегиялар аясында басқару қажеттілігіне негізделген. Мемлекеттік реттеу Қытайдың экономикалық саясатында шешуші рөл атқарады, бұл маңызды салаларда, әсіресе технологиялық секторда, ресурстарды бөлуде және ұлттық басымдықтарды белгілеуде көрініс табады

Экономикалық дамуды мемлекеттік басқару Қытай стратегиясында орталық рөл атқарады. Дәстүрлі нарық үлгілерінен айырмашылығы, Қытай экономиканы, әсіресе энергетика, телекоммуникация және көлік сияқты стратегиялық секторларды басқару үшін мемлекеттік тетіктерді белсенді пайдаланады. Көрнекті мысалдардың бірі - озық технологияларды дамытуға және шетелдік жеткізілімдерге тәуелділікті азайтуға бағытталған «Қытайда жасалған 2025» бағдарламасы. Инвестиция деңгейінде де, ұлттық компаниялардың дамуына ықпал ететін саясат тетіктері арқылы да қолдау көрсетілетін бұл үдерісте мемлекеттік кәсіпорындар маңызды рөл атқарады.

Телекоммуникациялар мен 5G технологиялары бойынша әлемдік көшбасшыға айналған Huawei-ге мемлекеттік қолдау көрсету осы модельдің тиімділігінің ең жарқын мысалдарының бірі болып табылады (Zhou, 2018: 12-26). Жаһандық бәсекелестік пен санкциялық қысымның артуы жағдайында мемлекет халықаралық аренада қытайлық технология алпауыттарын қорғау және ілгерілетуде белсенді рөл атқаруды жалғастыруда.

2. Негізгі технологияларда өзін-өзі қамтамасыз ету

Қытай үшін стратегиялық маңызды салалардағы өзін-өзі қамтамасыз ету, әсіресе сауда кедергілері мен санкциялардың күшеюі жағдайында басымдық болып табылады. Ғылыми зерттеулер мен әзірлемелерге мемлекеттік инвестиция Қытайға жартылай өткізгіштер, жасанды интеллект және кванттық есептеулер сияқты салалардағы позициясын нығайтуға мүмкіндік берді. «Қытайда жасалған 2025» бағдарламасы 2025 жылға қарай жоғары технологиялық компоненттер мен материалдар өндірісінде өзін-өзі қамтамасыз етуді 70 пайызға жеткізуді көздейді.

Қытай жартылай өткізгіш өндірісі сияқты технологияларды дамытуға айтарлықтай ресурстарды инвестициялайды, бұл әсіресе қытайлық компанияларға қарсы санкциялар аясында маңызды бола бастады (Huang, 2019: 45-60). 2020 жылы Қытай Шанхайда әлемдегі ең ірі жартылай өткізгіштерді шығаратын зауытты іске қосты, бұл елдің батыстық жеткізулерден толық тәуелсіздікке жету жолындағы қадамдарын білдіреді.

Технологиялардың дамуы және Covid-19 пандемиясының нәтижесінде күшейген жаһандық цифрлану үдерісі Қытайдың цифрлық экономиканы ілгерілетуге ерекше назар аударуына ықпал етті. Қытай Халық Республикасының төрағасы ҚКП-ның 19-шы шақырылымындағы Саяси бюросының 34-ші ұжымдық оқу отырысында цифрлық экономиканың дені сау дамуына жәрдемдесу қажеттілігін атап өтті. Ол: «Біз цифрлық экономиканы қытай ұлтының ұлы жаңғыру стратегиясы мен соңғы жүз жылда болмаған жаһандық өзгерістерді үйлестіру тұрғысынан қарауымыз керек. Ішкі және халықаралық

аспектілерді ескере отырып, қауіпсіздік мәселелеріне ерекше назар аударып, цифрлық экономикамызды нығайтуға, жақсартуға және кеңейтуге тырысуымыз керек», – деп мәлімдеді (www.zjic.zj.gov.cn, 17.10.2024).

Қытай Коммунистік партиясының 20-шы Ұлттық конгресінде цифрлық экономиканы жеделдетуге бағытталған маңызды қадамдар жасалды, онда «кибердержава» мен «Цифрлық Қытай» құру үдерісін жылдамдату қажеттілігіне назар аударылды. Қытай басшылығы цифрлық экономиканы дамытуға арналған бірқатар стратегиялық жоспарлар әзірледі, олардың қатарында «14-ші бесжылдық», «Цифрлық экономиканы дамыту жоспары», «Желілік энергетика стратегиясын жүзеге асыру схемасы» және «Цифрлық экономиканы дамыту стратегиясының схемасы» бар (www.zjic.zj.gov.cn, 17.10.2024).

Цифрлық экономика капитал, технологиялар және таланттардың ағынын, сондай-ақ деректер мен ақпараттардың қозғалысын ынталандырады. Цифрлық тораптар мен платформалар арқылы ол тиімді әрі ашық жаһандық нарық құрып, әлемдік деректердің трансшекаралық қозғалысын күшейтті және халықаралық экономикалық әрі сауда қатынастарына өзгерістер әкелді. Контент, форма, құрылым және тиісті басқару жүйесі жаһандық экономикалық өсім үшін жаңа кеңістік ашты. Цифрлық экономиканың дамуы жаһандық ашық экономикалық жүйені өзгертеді және әлемдік экономиканың неғұрлым ашық және инклюзивті бағытта дамуына ықпал етеді.

Бұл үдеріс халықаралық қатынастардың сипатын өзгертумен қатар, жаңа мүмкіндіктер мен сын-қатерлерді тудырады. Цифрлық экономиканың ауқымының кеңеюі, әсіресе деректер ағындарын басқару және қауіпсіздікті қамтамасыз ету, болашақтағы маңызды мәселелерге айналады. Соған қарамастан, ол әлемдік нарықтың инклюзивтілігін арттыруға және жаңа экономикалық үлгілерді құруға жағдай жасап отыр.

3. Жоғары қосылған құны бар өндіріске көшу

Қытайдың қосылған құны жоғары және жоғары технологиялы мазмұн аймағына өтуі Қытайдың өңдеу өнеркәсібінің халықаралық ықпалын арттыруға мүмкіндік беріп қана қоймай, сонымен қатар нарыққа кең мүмкіндіктер мен басқа елдермен ынтымақтастық орнатуға мүмкіндік береді. Осы тұрғыда Қытайдың экономикалық стратегиясы әлемдік көшбасшылыққа ұмтылысты күшейтетін жоғары қосылған құны бар секторларды дамытуға бағытталған.

Бұл стратегияның негізгі элементі Қытайға әлемдік экономикадағы позициясын нығайтуға мүмкіндік беретін дәстүрлі өндірістен озық технологиялар мен инновациялық салаларға көшу болып табылады. Бұл өтпелі кезеңнің маңызды бағыты – елдің жаһандық бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін айтарлықтай әлеуеті бар робототехника, электроника және биотехнология сияқты секторларды белсенді дамыту. Бұл стратегияның сәтті жүзеге асырылуының мысалы ретінде ұшқышсыз ұшқыштар өндірісінің әлемдік көшбасшысы DJI табылады. Бастапқыда ішкі нарыққа бағытталған DJI инновациялар мен жоғары сапа стандарттары арқылы халықаралық ауқымды кеңейтіп, өз саласының көшбасшысы бола алды. 2020 жылға қарай жаһандық дрондар нарығының 80%-дан астамын қытайлық компаниялар басқарды (Huang, 2019: 45-60), бұл жоғары технологиялық өндіріске көшудің сәттілігін көрсетеді.

Бұл жетістік 5G, үлкен деректер, бұлттық есептеулер және жоғары технологиялық салаларға, соның ішінде дрондар нарығына қолдау көрсетуде шешуші рөл атқаратын Интернет заттары (IoT) сияқты инфрақұрылым мен технологиялардың дамуымен тығыз байланысты. Қытай азаматтық авиация басқармасының (СААС) мәліметтері бойынша, төмен таулы экономика нарығының көлемі 2025 жылға қарай 1,5 триллион юаньға жетеді, ал 2035 жылға қарай ол 3,5 триллион юаньға дейін өсуі мүмкін (www.forbeschina.com, 09.09.2024). 5G технологияларын қарқынды дамыту және қабылдау дрондардың байланыс, деректерді

өңдеу және басқару мүмкіндіктерін айтарлықтай арттырады, олардың әртүрлі қолданбаларда тиімділігі мен дәлдігін арттырады.

4. Тұрақты даму және кедейлікті жою

Тұрақты даму және кедейлікті жою Қытайдың мемлекеттік стратегиясының басты аспектілерінің бірі болып қала береді. 2021 жылы Қытай төрағасы Си Цзиньпин Қытайдың кедейшілікпен күресте толық жеңіске жеткенін ресми түрде жариялады. Мәлімдемеде айтылғандай, Қытай Коммунистік партиясы мен Қытай халқының күш-жігерінің арқасында ел кедейшілікті жоюда айтарлықтай жетістіктерге жетті. Өңірлік деңгейде кедейшілікті еңсеру еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуының маңызды кезеңіне айналды. Бұл күрес барысында 98,99 миллион ауыл тұрғындары кедейліктен құтылып, 832 уездік пен 128 мың ауылдағы кедей аймақтар жойылды. Бұл табыс аймақтық теңсіздік жағдайында кедейшілікпен күресуде мемлекеттік бағдарламалар мен саяси ерік-жігердің маңыздылығын көрсетеді (www.rbc.rum, 2021). Кедейлікпен күрес стратегиясы инфрақұрылымға ауқымды инвестициялар, ауылдық аймақтарды дамыту және білім мен медициналық қызметтерге қолжетімділікті жақсартуды қамтыды.

Қытайдың Миландағы Бас консулы Лю Канның «Қытайдағы және әлемдегі кедейлікті қысқарту» атты мақаласында келтірілген деректерге сәйкес, Дүниежүзілік банктің халықаралық стандарттарына сәйкес, кедейліктің жаһандық қысқаруының 70%-дан астамы Қытайдың үлесіне тиесілі (www.mfa.gov.cn, 31.05.2024). 2023 жылғы «Тарихи бұрылыс кезеңіндегі жаһандық даму» ұранымен шыққан Жаһандық даму баяндамасында Қытайдағы кедейлікті жоюдың екі негізгі бағытқа негізделгені атап өтілген. Біріншіден, ауқымды экономикалық реформалар арқылы кедей халыққа жаңа мүмкіндіктер беріліп, орташа табыстың тұрақты өсуіне ықпал етті. Екіншіден, үкіметтің мақсатты шаралары арқылы кедейлік деңгейі жоғары аймақтарға қолдау көрсетілді, бұл қолайсыз географиялық жағдайлардан және шектеулі ресурстардан зардап шеккен өңірлерге көмектесуді, сондай-ақ осал топтар үшін адресаттық кедейлікті қысқарту саясатына көшуге бағытталған.

Бұл баяндамада Қытайдың тәжірибесін басқа елдерге қолдану ұсынылған, оның ішінде білім беру жүйесін дамытуға, экспортқа бағытталған экономикалық өсуді ынталандыруға, мемлекеттік инфрақұрылымға инвестицияларды жалғастыруға және нарықтағы бәсекелестікті қолдау үшін құрылымдық реформаларды жүзеге асыруға ерекше назар аударылады (www.shihang.org, 01.04.2024).

Сонымен қатар, Қытай 2020 жылы көміртегі бейтараптығына 2060 жылға қарай қол жеткізу жоспарын жариялап, экологиялық саясатта айтарлықтай алға жылжыды. Осы мақсатқа жету үшін ел жаңартылатын энергия көздерін белсенді дамытып, көмір электр станцияларына тәуелділікті біртіндеп азайтып келеді, бұл Қытайдың тұрақты даму бағытындағы ұстанымын көрсетеді. Қытай күн және жел электр станцияларын салуға, сондай-ақ гидроэнергетиканы дамытуға айтарлықтай қаржы салып отыр. 2020 жылы Қытай орнатылған күн және жел энергиясының қуаты бойынша әлемдік көшбасшыға айналып, көмірқышқыл газының шығарындыларын едәуір қысқартты.

Global Energy Monitor аналитикалық орталығының есебіне сәйкес, 2020 жылдың ортасына қарай құрылысы жүріп жатқан күн және жел энергетикалық жобаларының жалпы қуаты 339 ГВт-қа жетті, оның ішінде 180 ГВт күн энергиясына, ал 159 ГВт жел энергиясына тиесілі болды. Бұл бүкіл әлемдегі орнатылған қуаттардың қосындысынан екі есе артық және екінші орында тұрған АҚШ-тың 40 ГВт көрсеткішінен әлдеқайда жоғары (www.globalenergymonitor.org, 09.09.2024). Егер жоспарланған ірі жобалар белгіленген мерзімде аяқталса, Қытай 2030 жылға қарай 1,2 миллиард киловатт жаңартылатын энергия орнату мақсаттарына алты жыл ертерек қол жеткізеді (www.dw.com, 09.09.2024).

Си Цзиньпин дәуіріндегі Қытайдың экономикалық және технологиялық стратегиясы көп қырлы және кешенді тәсілден тұрады. Оған мемлекеттік басқарумен даму,

технологиялық өзін-өзі қамтамасыз ету, жоғары қосылған құнды өнімдер өндірісіне көшу және тұрақты дамуға бағытталу жатады. Бұл элементтер өзара синергияда әрекет етіп, Қытайдың жаһандық экономикадағы орнын нығайтып, 2049 жылға қарай, ҚХР-дың құрылғанына 100 жыл толғанда, ұзақ мерзімді мақсаттарға жетуге ықпал етеді.

Зерттеу нәтижелері

Си Цзиньпин дәуіріндегі Қытайдың экономикалық даму стратегияларын зерттеу олардың сәтті жүзеге асырылуын қамтамасыз еткен бірқатар негізгі факторларды анықтады. Біріншіден, экономикалық өзгерістердің маңызды негізі экономикадағы негізгі секторларға мемлекеттік бақылау орнату болды, бұл Қытайға тұрақтылықты сақтауға және дамудың стратегиялық бағыттарын белгілеуге мүмкіндік берді. «Қытайда жасалған 2025» бағдарламасы елдің жоғары технологиялық секторларда позициясын нығайтуда және негізгі компоненттерді импорттауға тәуелділікті азайтуда табысты болды.

Екіншіден, технологиялық салалардағы өзін-өзі қамтамасыз ету саясаты Huawei және DJI сияқты қытайлық инновациялық компаниялардың белсенді дамуына ықпал етті, бұл Қытайға телекоммуникация, жартылай өткізгіштер, робототехника және жасанды интеллект салаларында айтарлықтай жетістіктерге жетуге мүмкіндік берді. Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарға салынған инвестициялар мен ішкі инновацияларды ынталандыруға бағытталған бастамалар Қытайдың технологиялық көшбасшылығын нығайтуда маңызды рөл атқарды.

Үшінші маңызды бағыт – тұрақты даму, онда Қытай кедейлікпен күресуде және жасыл энергетиканы ілгерілетуде айтарлықтай жетістіктерге жетті. 2020 жылы Қытайда шектен тыс кедейлікті жою бағдарламасы аяқталды, бұл маңызды әлеуметтік жетістік болды және елдің ұзақ мерзімді экономикалық мақсаттарына бейімделген әлеуметтік бағдарламаларды іске асыра алатынын көрсетті. Экология саласында Қытай жаңартылатын энергия өндірісінде көшбасшыға айналды, бұл елдің тұрақты дамуға және дәстүрлі энергия көздеріне тәуелділікті азайтуға ұмтылысын көрсетеді.

Қорытындылай келе, Си Цзиньпин дәуіріндегі Қытайдың экономикалық даму стратегиялары мемлекеттік реттеуді, технологияларды дамытуды және тұрақты дамуды қамтитын кешенді тәсілді көрсетеді, бұл Қытайға жаһандық аренада жетекші орындарға шығуға мүмкіндік берді.

Қорытынды

Си Цзиньпин дәуіріндегі Қытайдың экономикалық даму стратегияларын зерттеу барысында осы стратегиялардың сәтті жүзеге асырылуын қамтамасыз еткен негізгі факторлар анықталды. Дамуды мемлекеттік басқару саясаттың орталық бөлігіне айналды, бұл негізгі секторларды бақылауға және ұзақ мерзімді стратегиялық бағдарларды белгілеуге мүмкіндік берді. Жоғары технологиялар мен инновацияларды дамытуға ерекше назар аударылып, Қытайдың жоғары қосылған құны бар бірқатар секторларда әлемдік көшбасшы болуына жағдай жасалды. Сонымен қатар, тұрақты даму саясаты маңызды рөл атқарды, ол кедейлікті азайтуға және экологиялық таза энергия көздеріне көшуге бағытталады.

Зерттеудің жаңашылдығы Си Цзиньпиннің басшылығымен Қытайдың экономикалық саясатына енгізілген кешенді шараларды жүйелеу мен талдаудан тұрады. Мақалада Қытайдың халықаралық аренадағы жетістіктері мен табыстары ғана емес, сондай-ақ елдің сауда серіктестерінің қысымы мен технологиялық тәуелсіздікке ұмтылу сияқты сын-қатерлері де қарастырылды. Зерттеудің негізгі қорытындылары экономика дамуының интеграцияланған тәсілінің маңыздылығын атап көрсетеді, онда инновациялар, мемлекеттік басқару және тұрақты даму үйлестірілген. Бұл нәтижелер ұлттық экономикалық

стратегиялар мен жаһандық экономика саласындағы одан әрі зерттеулер үшін пайдалы болуы мүмкін.

Әдебиеттер:

Chen L. Made in China 2025: Goals and challenges // Asian Economic Review. 2019. Т. 11, № 2. Р. 13-28.

Communist Party of China. Constitution of the Communist Party of China. Beijing: People's Publishing House, 2017. URL: http://news.cgtn.com/news/3d55544e30597a4d/share_p.html (дата обращения: 09.09.2024).

Deutsche Welle. 中國在建風光裝機規模全球領先，去年或已碳達峰 [China leads in wind and solar installations, may have reached carbon peak last year]. [Электронный ресурс] URL: <https://www.dw.com/zh-hant/中國在建風光裝機規模全球領先-去年或已碳達峰/a-69634396> (дата обращения: 09.09.2024).

Forbes China. 低空经济的发展潜力 [Development potential of the low-altitude economy]. [Электронный ресурс] URL: <https://www.forbeschina.com/leadership/67447> (дата обращения: 09.09.2024).

Global Energy Monitor. Renewable energy in China: Tracking wind and solar projects. [Электронный ресурс] URL: <https://globalenergymonitor.org/reports/renewable-energy-in-china> (дата обращения: 09.09.2024).

Huang Y. China's quest for technology self-sufficiency // Technology and Innovation Management Review. 2019. Т. 12, № 3. С. 45-60.

Khan S. W. Haunted by Chaos: China's Grand Strategy from Mao Zedong to Xi Jinping. Cambridge: Harvard University Press, 2018. 356 p.

Lindblom C. E. Politics and Markets: The World's Political-Economic Systems. New York: Basic Books, 1977. 403 p.

Ministry of Foreign Affairs of China. Сокращение бедности в Китае и сокращение бедности в мире. [Электронный ресурс] URL: https://www.mfa.gov.cn/zwbw_673032/wjzs/202405/t20240531_11366809.shtml (Дата обращения: 31.05.2024).

Porter M. The Competitive Advantage of Nations. Cambridge: Harvard Business Review, 1990. 875 p.

Rumyantsev E. N. Xi Jinping and the new generation of leaders of the Communist Party of China // Contours of Global Transformations: Politics, Economics, Law. 2017. Т. 10, № 5. С. 47-64. DOI: <https://doi.org/10.23932/2542-0240-2017-10-5-47-64>.

Smith A. US-China trade war: Origins and consequences // Journal of International Economics. 2020. Т. 97, № 3. С. 345-368.

Spence M., Garrett G. The Growth Report: Strategies for Sustained Growth and Inclusive Development. Washington, D.C.: World Bank, 2011. 234 p.

Thompson B. Huawei and the impact of US sanctions // Telecom Journal. 2021. Т. 29, № 4. Р. 29-45.

World Bank. Lifting 800 million people out of poverty: New report looks at lessons from China's experience. [Электронный ресурс] URL: <https://www.shihang.org/zh/news/press-release/2022/04/01/lifting-800-million-people-out-of-poverty-new-report-looks-at-lessons-from-china-s-experience> (дата обращения: 01.04.2022).

Xi J. The governance of China. Т. 2. Beijing: Foreign Language Press, 2017. 525 p.

Xi Jinping. Secure a decisive victory in building a moderately prosperous society in all respects and strive for the great success of socialism with Chinese characteristics for a new era:

Report delivered at the 19th National Congress of the Communist Party of China, October 18, 2017. Beijing: Foreign Languages Press, 2017. [Электронный ресурс] URL: <http://english.www.gov.cn> (дата обращения: 09.09.2023).

Zhejiang Provincial Institute of Cultural Relics and Archaeology. Digital economy development plan. [Электронный ресурс] URL: https://zjic.zj.gov.cn/zkfw/szhfn/202310/t20231017_20891681.shtml (Дата обращения: 17.10.2023).

Zhejiang Provincial Institute of Cultural Relics and Archaeology. Strategic implementation plan for network power. [Электронный ресурс] URL: https://zjic.zj.gov.cn/zkfw/szhfn/202310/t20231017_20891681.shtml (Дата обращения: 17.10.2023).

Zhou W. China's high-tech manufacturing strategy: Lessons from Huawei // Journal of Technology Transfer. 2018. Т. 43, № 5. P. 12-26.

Синьхуа. Китай одержал полную победу в борьбе с бедностью, заявил Си Цзиньпин. РБК. [Электронный ресурс] URL: <https://www.rbc.ru/rbcfreenews/603736a59a79475eb9faa787> (дата обращения: 09.09.2024).

References:

Chen, L. (2019). Made in China 2025: Goals and challenges. *Asian Economic Review*, 11(2), 13-28

Communist Party of China. (2017). Constitution of the Communist Party of China. Beijing: People's Publishing House. Retrieved from http://news.cgtn.com/news/3d55544e30597a4d/share_p.html (Accessed: September 9, 2023)

Deutsche Welle. (2023). Zhongguo zai jian feng guang zhuang ji guimo quan qiu ling xian, qu nian huo yi tan da feng [China leads in wind and solar installations, may have reached carbon peak last year]. Retrieved from <https://www.dw.com/zh-hant/中國在建風光裝機規模全球領先-去年或已碳達峰/a-69634396> (Accessed: September 9, 2023) (in Chinese)

Forbes China. (2023). Di kong jingji de fazhan qianli [Development potential of the low-altitude economy]. Retrieved from <https://www.forbeschina.com/leadership/67447> (Accessed: September 9, 2023) (in Chinese)

Global Energy Monitor. (2023). *Renewable energy in China: Tracking wind and solar projects*. Retrieved from [Electronic resource] URL: <https://globalenergymonitor.org/reports/renewable-energy-in-china> (Accessed: September 9, 2023)

Huang, Y. (2019). China's quest for technology self-sufficiency. *Technology and Innovation Management Review*, 12(3), 45-60

Khan, S. W. (2018). *Haunted by Chaos: China's Grand Strategy from Mao Zedong to Xi Jinping*. Cambridge: Harvard University Press

Lindblom, C. E. (1977). *Politics and Markets: The World's Political-Economic Systems*. New York: Basic Books

Ministry of Foreign Affairs of China. (2024). Sokrashchenie bednosti v Kitae i sokrashchenie bednosti v mire [Poverty reduction in China and the world]. [Electronic resource] URL: https://www.mfa.gov.cn/zwbd_673032/wjzs/202405/t20240531_11366809.shtml (Accessed: May 31, 2024) (in Rus.)

Porter, M. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. Cambridge: Harvard Business Review

Rumyantsev, E. N. (2017). Xi Jinping i novoe pokolenie rukovoditelei Kommunisticheskoi partii Kitaia [Xi Jinping and the new generation of leaders of the Communist Party of China]. *Kontury globalnykh transformatsii: politika, ekonomika, pravo* [Contours of Global

Transformations: Politics, Economics, Law], 10(5), 47-64. [Electronic resource] URL: <https://doi.org/10.23932/2542-0240-2017-10-5-47-64> (in Rus.)

Sin'khua. (2021). Kitai oderzhal polnuiu pobedu v bor'be s bednost'iu, zaiavil Si Tszin'pin [China has won a complete victory in the fight against poverty, Xi Jinping declared]. Retrieved from <https://www.rbc.ru/rbcfreenews/603736a59a79475eb9faa787> (Accessed: September 9, 2023). (in Rus.)

Smith, A. (2020). US-China trade war: Origins and consequences. *Journal of International Economics*, 97(3), 345-368

Spence, M., & Garrett, G. (2011). *The Growth Report: Strategies for Sustained Growth and Inclusive Development*. Washington, D.C.: World Bank

Thompson, B. (2021). Huawei and the impact of US sanctions. *Telecom Journal*, 29(4), 29-45

World Bank. (2022). *Lifting 800 million people out of poverty: New report looks at lessons from China's experience*. [Electronic resource] URL: <https://www.shihang.org/zh/news/press-release/2022/04/01/lifting-800-million-people-out-of-poverty-new-report-looks-at-lessons-from-china-s-experience> (Accessed: April 1, 2022)

Xi Jinping. (2017). Secure a decisive victory in building a moderately prosperous society in all respects and strive for the great success of socialism with Chinese characteristics for a new era: Report delivered at the 19th National Congress of the Communist Party of China, October 18, 2017. Beijing: Foreign Languages Press. [Electronic resource] URL: <http://english.www.gov.cn> (Accessed: September 9, 2023)

Xi, J. (2017). *The governance of China* (Vol. 2). Foreign Language Press.

Zhejiang Provincial Institute of Cultural Relics and Archaeology. (2023). Digital economy development plan. [Electronic resource] URL: https://zjic.zj.gov.cn/zkfw/szhfn/202310/t20231017_20891681.shtml (Accessed: October 17, 2023)

Zhejiang Provincial Institute of Cultural Relics and Archaeology. (2023). Strategic implementation plan for network power. [Electronic resource] URL: https://zjic.zj.gov.cn/zkfw/szhfn/202310/t20231017_20891681.shtml (Accessed: October 17, 2023)

Zhou, W. (2018). China's high-tech manufacturing strategy: Lessons from Huawei. *Journal of Technology Transfer*, 43(5), 12-26

¹Байрам А. ²Нуржаева А. М.

^{1,2} *Казахский национальный университет им. аль-Фараби, Алматы, Казахстан*
E-mail: ¹asselkarabassova@gmail.com, ²a.n.6180083@list.ru

СТРАТЕГИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ КИТАЯ В ЭПОХУ СИ ЦЗИНЬПИНА

Аннотация. В эпоху правления Си Цзиньпина Китай претерпел значительные изменения в своей экономической политике, направленные на укрепление внутреннего рынка и усиление глобального влияния. Эти преобразования включают в себя стратегические инициативы, которые способствовали модернизации экономики и укреплению её устойчивости в условиях глобальных вызовов. В данной статье исследуются стратегии экономического развития Китая в эпоху правления Си Цзиньпина, направленные на повышение устойчивости экономики, инновации и усиление глобального влияния страны. Основной целью исследования является анализ ключевых экономических стратегий и факторов, способствующих их успешной реализации. Методы исследования включают контент-анализ официальных документов и стратегических планов, качественный и количественный анализ данных, а также сравнительно-исторический подход к изучению экономической политики Китая. Основными задачами исследования являются выявление

ключевых направлений экономической политики Китая в этот период, анализ роли государственного управления в процессе модернизации экономики, изучение политики технологической самодостаточности и оценка влияния этих стратегий на долгосрочный экономический рост. Новизна исследования заключается в систематическом анализе экономических стратегий эпохи Си Цзиньпина с акцентом на государственное управление и технологическую независимость, что ранее не получало достаточного внимания в академической литературе. Результаты исследования показывают, что государственное управление развитием, акцент на инновации и переход к производству с высокой добавленной стоимостью стали основными факторами успеха китайской экономической модели. Эти стратегии позволили Китаю достичь значительных успехов в области высоких технологий, устойчивого развития и укрепления позиций на мировой арене.

Благодарность: Исследование финансировалось Комитетом науки Министерства образования и науки Республики Казахстан (грант № АР 19677768).

Ключевые слова: Китай, Си Цзиньпин, экономическая стратегия, технологическая независимость, устойчивое развитие, «Сделано в Китае 2025», инновации, государственное управление, ликвидация бедности

¹Bairam A. ²Nurzhayeva A.M.

^{1,2} *Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan*

E-mail: ¹asselkarabassova@gmail.com, ²a.n.6180083@list.ru

STRATEGIES OF CHINA'S ECONOMIC DEVELOPMENT IN THE ERA OF XI JINPING

Abstract. During Xi Jinping's leadership, China has undergone significant changes in its economic policy, aimed at strengthening the domestic market and enhancing its global influence. These transformations include strategic initiatives that have contributed to the modernization of the economy and reinforced its resilience in the face of global challenges. This article explores China's economic development strategies during the Xi Jinping era, focusing on enhancing economic resilience, fostering innovation, and strengthening the country's global influence. The main objective of this research is to analyze the key economic strategies and factors that have contributed to their successful implementation. The research methods include content analysis of official documents and strategic plans, qualitative and quantitative data analysis, as well as a comparative historical approach to studying China's economic policy. The primary tasks of this research are to identify the key directions of China's economic policy during this period, analyze the role of government management in the modernization process, examine the policy of technological self-sufficiency, and assess the impact of these strategies on long-term economic growth. The novelty of this research lies in the systematic analysis of the economic strategies of the Xi Jinping era, with an emphasis on government management and technological independence, which has previously received insufficient attention in academic literature. The results of the research show that government-driven development, a focus on innovation, and the shift towards high value-added production have been key factors in the success of the Chinese economic model. These strategies have enabled China to achieve significant advancements in high technology, sustainable development, and strengthening its position on the global stage.

Acknowledgments: This research has been funded by the Science Committee of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan (Grant No. AP19677768)

Keywords: China, Xi Jinping, economic strategy, technological independence, sustainable development, «Made in China 2025», innovation, state governance, poverty eradication.

Авторлар туралы мәлімет:

Байрам Асель, гуманитарлық ғылымдар магистрі, аға оқытушы, Өл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан.

Нуржаева Алина Маратовна, PhD, аға оқытушы, Өл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан.

Сведения об авторах:

Байрам Асель, магистр гуманитарных наук, старший преподаватель, Казахский национальный университет имени аль-Фараби, Алматы, Казахстан.

Нуржаева Алина Маратовна, PhD, старший преподаватель, Казахский национальный университет имени аль-Фараби, Алматы, Казахстан.

Information about the authors:

Bairam Assel, MA, Senior Lecturer, Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan.

Nurzhaeva Alina Maratovna, PhD, Senior Lecturer, Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan.